Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

30. dubna 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Justiční spolupráce v trestních věcech – Směrnice 2014/41/EU – Evropský vyšetřovací příkaz v trestních věcech – Získání důkazů, které jsou již v držení příslušných orgánů vykonávajícího státu – Podmínky pro vydání – Šifrovaná telekomunikační služba – EncroChat – Nezbytnost soudního rozhodnutí – Použití důkazů získaných v rozporu s unijním právem“

Ve věci C-670/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Landgericht Berlín (Zemský soud v Berlíně, Německo) ze dne 19. října 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 24. října 2022, v trestním řízení vedeném proti

M. N.

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení: K. Lenaerts, předseda, L. Bay Larsen, místopředseda, A. Prechal, K. Jürimäe (zpravodajka), C. Lycourgos, T. von Danwitz, Z. Csehi a O. Spineanu-Matei, předsedové senátů, M. Ilešič, J.-C. Bonichot, I. Jarukaitis, A. Kumin, D. Gratsias, M. L. Arastey Sahún a M. Gavalec, soudci,

generální advokátka: T. Ćapeta,

za soudní kancelář: D. Dittert, vedoucí oddělení, a K. Hötzel, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 4. července 2023,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za Staatsanwaltschaft Berlin: R. Pützhoven a J. Raupach, jako zmocněnci,

– za M. N.: S. Conen, Rechtsanwalt,

– za německou vládu: J. Möller, P. Busche a M. Hellmann, jako zmocněnci,

– za českou vládu: L. Halajová, M. Smolek a T. Suchá, jako zmocněnci,

– za estonskou vládu: M. Kriisa, jako zmocněnkyně,

* Jednací jazyk: němčina.

– za Irsko: M. Browne, Chief State Solicitor, M. A. Joyce a D. O'Reilly, jako zmocněnci, ve spolupráci s: D. Fennelly, BL,

– za španělskou vládu: A. Gavela Llopis a A. Pérez-Zurita Gutiérrez, jako zmocněnkyně,

– za francouzskou vládu: G. Bain a R. Bénard, B. Dourthe, B. Fodda a T. Stéhelin, jako zmocněnci,

– za maďarskou vládu: M. Z. Fehér, jako zmocněnec,

– za nizozemskou vládu: M. K. Bulterman, A. Hanje a J. Langer, jako zmocněnci,

– za polskou vládu: B. Majczyna, jako zmocněnec,

– za švédskou vládu: F.-L. Göransson a H. Shev, jako zmocněnkyně,

– za Evropskou komisi: H. Leupold, M. Wasmeier a F. Wilman, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 26. října 2023,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 2 písm. c), čl. 6 odst. 1 a článku 31 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech (Úř. věst. 2014, L 130, s. 1), jakož i zásad rovnocennosti a efektivity.

2 Tato žádost byla předložena v rámci trestního řízení, které je vedeno proti M. N., a týká se legality tří evropských vyšetřovacích příkazů vydaných Generalstaatsanwaltschaft Frankfurt am Main (Vrchní státní zastupitelství ve Frankfurtu nad Mohanem, Německo) (dále jen „Vrchní státní zastupitelství ve Frankfurtu").

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2002/58/ES

3 Článek 15 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích) (Úř. věst. 2002, L 201, s. 37; Zvl. vyd. 13/29, s. 514) stanoví:

„Členské státy mohou přijmout legislativní opatření, kterými omezí rozsah práv a povinností uvedených v článku 5, článku 6, čl. 8 odst. 1, 2, 3 a 4 a článku 9 této směrnice, pokud toto omezení představuje v demokratické společnosti nezbytné, vhodné a přiměřené opatření pro zajištění národní bezpečnosti (tj. bezpečnosti státu), obrany, veřejné bezpečnosti a pro prevenci, vyšetřování, odhalování

a stíhání trestných činů nebo neoprávněného použití elektronického komunikačního systému, jak je uvedeno v čl. 13 odst. 1 [směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. 1995, L 281, s. 31)]. […] Veškerá opatření uvedená v tomto odstavci musí být v souladu s obecnými zásadami práva Společenství, včetně zásad uvedených v čl. 6 odst. 1 a 2 [SEU].“

Směrnice 2014/41

4 Body 2, 5 až 8, 19 a 30 odůvodnění směrnice 2014/41 znějí takto:

„(2) V souladu s čl. 82 odst. 1 [SFEU] má být justiční spolupráce v trestních věcech v [Evropské unii] založena na zásadě vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí, jež je od zasedání Evropské rady v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999 obecně označována za základní kámen justiční spolupráce v trestních věcech v rámci Unie.

[…]

(5) Po přijetí [rámcového rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii (Úř. věst. 2003, L 196, s. 45)] a [rámcového rozhodnutí Rady 2008/978/SVV ze dne 18. prosince 2008 o evropském důkazním příkazu k zajištění předmětů, listin a údajů pro účely řízení v trestních věcech (Úř. věst. 2008, L 350, s. 72)], se ukázalo, že stávající rámec pro shromažďování důkazních prostředků je příliš roztříštěný a složitý. Je proto třeba zaujmout nový přístup.

(6) Ve Stockholmském programu přijatém Evropskou radou ve dnech 10.–11. prosince 2009 Evropská rada uvedla, že je třeba dále usilovat o zavedení komplexního systému pro získávání důkazů v případech, jež mají přeshraniční rozměr; tento systém by měl být založen na zásadě vzájemného uznávání. Evropská rada uvedla, že stávající nástroje v dané oblasti tvoří neuspořádaný systém a že je zapotřebí nového přístupu založeného na zásadě vzájemného uznávání, který však rovněž zohlední pružnost tradičního systému vzájemné právní pomoci. Evropská rada proto vyzvala k vytvoření komplexního systému, který nahradí všechny stávající nástroje v této oblasti včetně rámcového rozhodnutí 2008/978/SVV, který se bude v co největším rozsahu vztahovat na všechny druhy důkazů, bude obsahovat lhůty pro vykonání a co nejvíce omezí důvody pro odmítnutí.

(7) Tento nový přístup je založen na jednotném nástroji nazvaném evropský vyšetřovací příkaz. Evropský vyšetřovací příkaz má být vydáván za účelem provedení jednoho či několika konkrétních vyšetřovacích úkonů ve státě, který evropský vyšetřovací příkaz vykonává (dále jen ‚vykonávající stát‘), s cílem shromáždit důkazy. To zahrnuje získávání důkazů, které již má vykonávající orgán k dispozici.

(8) Evropský vyšetřovací příkaz by měl mít horizontálně vymezenou oblast působnosti, a měl by se proto vztahovat na všechny vyšetřovací úkony zaměřené na shromažďování důkazů. Vytvoření společného vyšetřovacího týmu a shromažďování důkazů v rámci tohoto týmu však vyžaduje zvláštní pravidla, která je třeba stanovit odděleně. Aniž je dotčeno uplatňování této směrnice, měly by se tudíž na tento druh vyšetřovacích úkonů i nadále vztahovat stávající nástroje.

[…]

(19) Vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva v rámci Unie je založeno na vzájemné důvěře a na předpokladu dodržování práva Unie, a zejména základních práv, ze strany ostatních členských států. Tento předpoklad je však vyvratitelný. Existují-li tedy závažné důvody se domnívat, že provedení vyšetřovacího úkonu uvedeného v evropském vyšetřovacím příkazu by vedlo k porušení základního práva dotčené osoby a že vykonávající stát by porušil své povinnosti týkající se ochrany základních práv uznaných v [Listině základních práv Evropské unie (dále jen ‚Listina')], měl by být výkon evropského vyšetřovacího příkazu odmítnut.

[…]

(30) Možnosti spolupráce podle této směrnice týkající se odposlechu telekomunikačního provozu by neměly být omezeny na obsah telefonické komunikace, ale mohly by rovněž zahrnovat shromažďování souvisejících provozních a lokalizačních údajů, což by příslušným orgánům umožnilo vydat evropský vyšetřovací příkaz za účelem získání údajů o telekomunikačním provozu, které představují menší zásah. Na evropský vyšetřovací příkaz vydaný za účelem získání provozních a lokalizačních údajů telekomunikačního provozu z minulosti by se měla vztahovat stejná obecná úprava výkonu evropského vyšetřovacího příkazu, přičemž evropský vyšetřovací příkaz by v závislosti na vnitrostátním právu vykonávajícího státu mohl být považován za invazivní vyšetřovací úkon."

5 Článek 1 této směrnice, nadepsaný „Evropský vyšetřovací příkaz a povinnost jej vykonat", stanoví:

„1. Evropský vyšetřovací příkaz je rozhodnutí justičního orgánu vydané či potvrzené justičním orgánem jednoho členského státu (dále jen ‚vydávající stát') za účelem provedení jednoho nebo několika konkrétních vyšetřovacích úkonů v jiném členském státě (dále jen ‚vykonávající stát') s cílem získat důkazy v souladu s touto směrnicí.

Evropský vyšetřovací příkaz lze rovněž vydat k získání důkazů, které jsou již v držení příslušných orgánů vykonávajícího státu.

2. Členské státy vykonají evropský vyšetřovací příkaz na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s touto směrnicí."

6 Článek 2 uvedené směrnice, nadepsaný „Definice", stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[…]

c) ‚vydávajícím orgánem':
   i) soudce, soud, vyšetřující soudce nebo státní zástupce příslušný v daném případě nebo
   ii) jakýkoli jiný příslušný orgán, který vydávající stát určí a který v konkrétním případě jedná jako vyšetřující orgán v trestním řízení a má v souladu s vnitrostátním právem pravomoc nařídit shromažďování důkazů. Kromě toho musí evropský vyšetřovací příkaz před jeho předáním vykonávajícímu orgánu a po posouzení jeho souladu s podmínkami pro vydání evropského vyšetřovacího příkazu podle této směrnice, zejména s podmínkami stanovenými v čl. 6 odst. 1, potvrdit soudce, soud, vyšetřující soudce nebo státní zástupce

ve vydávajícím státě. Pokud byl evropský vyšetřovací příkaz potvrzen justičním orgánem, může být pro účely předání evropského vyšetřovacího příkazu tento orgán rovněž považován za vydávající orgán;

d) ‚vykonávajícím orgánem' orgán, který má pravomoc uznat evropský vyšetřovací příkaz a zajistit jeho výkon v souladu s touto směrnicí a s postupy platnými v obdobných vnitrostátních případech. V rámci těchto postupů může být vyžadováno soudní povolení ve vykonávajícím státě, pokud tak stanoví jeho vnitrostátní právo."

7 Článek 4 téže směrnice, nadepsaný „Druhy řízení, pro které lze evropský vyšetřovací příkaz vydat", stanoví:

„Evropský vyšetřovací příkaz může být vydán:

a) v souvislosti s trestním řízením, které je vedeno nebo může být vedeno justičním orgánem pro trestný čin podle vnitrostátního práva vydávajícího státu;

[…]"

8 Článek 6 směrnice 2014/41, nadepsaný „Podmínky pro vydání a předání evropského vyšetřovacího příkazu", stanoví:

„1. Vydávající orgán může vydat evropský vyšetřovací příkaz, pouze pokud jsou splněny tyto podmínky:

a) vydání evropského vyšetřovacího příkazu je nezbytné a přiměřené pro účely řízení podle článku 4 při zohlednění práv podezřelé nebo obviněné osoby a

b) vyšetřovací úkon nebo úkony uvedené v evropském vyšetřovacím příkazu by za stejných podmínek bylo možné nařídit u obdobného vnitrostátního případu.

2. Splnění podmínek uvedených v odstavci 1 posuzuje v každém jednotlivém případě vydávající orgán.

3. Pokud má vykonávající orgán důvod se domnívat, že podmínky uvedené v odstavci 1 splněny nejsou, může konzultovat nezbytnost výkonu evropského vyšetřovacího příkazu s vydávajícím orgánem. Po této konzultaci může vydávající orgán rozhodnout o vzetí evropského vyšetřovacího příkazu zpět."

9 Článek 14 této směrnice, nadepsaný „Opravné prostředky", zní takto:

„1. Členské státy zajistí, aby se na vyšetřovací úkony uvedené v evropském vyšetřovacím příkazu vztahovaly opravné prostředky rovnocenné těm, které by byly dostupné v obdobném vnitrostátním případě.

[…]

7. Úspěšné napadení uznání nebo výkonu evropského vyšetřovacího příkazu vydávající stát zohlední v souladu se svým vnitrostátním právem. Aniž jsou dotčena vnitrostátní procesní pravidla, členské státy zajistí, aby při trestním řízení ve vydávajícím státě bylo při posuzování

důkazů získaných prostřednictvím evropského vyšetřovacího příkazu dodržováno právo na obhajobu a na spravedlivý proces.“

10 Článek 30 uvedené směrnice, nadepsaný „Odposlech telekomunikačního provozu za technické pomoci jiného členského státu“, stanoví:

„1. Evropský vyšetřovací příkaz může být vydán za účelem odposlechu telekomunikačního provozu v členském státě, jehož technické pomoci je zapotřebí.

[…]

7. Při vydání evropského vyšetřovacího příkazu uvedeného v odstavci 1 nebo v průběhu odposlechu může vydávající orgán, má-li k tomu zvláštní důvod, po dohodě s vykonávajícím orgánem požádat rovněž o přepis, dekódování nebo dešifrování záznamu.

8. Náklady plynoucí z uplatňování tohoto článku jsou hrazeny v souladu s článkem 21, s výjimkou nákladů vzniklých v souvislosti s přepisem, dekódováním nebo dešifrováním odposlouchávaných komunikací, které nese vydávající stát.“

11 Článek 31 téže směrnice, nadepsaný „Informování členského státu, na jehož území se odposlouchávaná osoba nachází a od nějž není třeba technické pomoci“, stanoví:

„1. Pokud příslušný orgán jednoho členského státu (dále jen ‚odposlouchávající členský stát‘) povolí za účelem provedení vyšetřovacího úkonu odposlech telekomunikačního provozu a komunikační adresa odposlouchávané osoby, uvedená v příkazu k odposlechu, je používána na území jiného členského státu (dále jen ‚informovaný členský stát‘), jehož technické pomoci není k provedení odposlechu třeba, informuje odposlouchávající členský stát příslušný orgán informovaného členského státu o odposlechu:

a) před zahájením odposlechu v případech, kdy příslušný orgán odposlouchávajícího členského státu v okamžiku nařízení odposlechu ví, že odposlouchávaná osoba se nachází nebo se bude nacházet na území informovaného členského státu;

b) v průběhu odposlechu nebo bezprostředně po jeho ukončení, když se dozví, že odposlouchávaná osoba se nachází nebo se v průběhu odposlechu nacházela na území informovaného členského státu.

2. K informování podle odstavce 1 se použije formulář uvedený v příloze C.

3. Příslušný orgán informovaného členského státu může v případě, kdy by odposlech nebyl povolen v obdobném vnitrostátním případě, neprodleně a nejpozději do 96 hodin od přijetí oznámení podle odstavce 1 oznámit příslušnému orgánu odposlouchávajícího členského státu:

a) že odposlech nesmí být prováděn nebo že musí být ukončen, a

b) je-li to nezbytné, že veškerý materiál získaný odposlechem během pobytu odposlouchávané osoby na jeho území nesmí být použit, nebo že může být použit pouze za podmínek, které blíže stanoví. Příslušný orgán informovaného členského státu sdělí příslušnému orgánu odposlouchávajícího členského státu důvody pro uvedené podmínky.

[…]“

12 Článek 33 směrnice 2014/41, nadepsaný „Oznámení“, uvádí v odstavci 1 informace, které musí být sděleny a zpřístupněny všem členským státům a Evropské soudní síti (ESS) vytvořené společnou akcí 98/428/SVV ze dne 29. června 1998, přijatou Radou na základě článku K.3 [EU] o vytvoření Evropské soudní sítě (Úř. věst. 1998, L 191, s. 4).

Německé právo

13 Odposlech telekomunikačního provozu pro účely trestního stíhání upravuje Strafprozessordnung (StPO) (trestní řád) (dále jen „StPO“).

14 Ustanovení § 100a odst. 1 první až třetí věty StPO povoluje v uvedeném pořadí sledování probíhající komunikace formou „klasického“ sledování telekomunikačního provozu, formou sledování probíhající komunikace pomocí instalace špionážního softwaru na koncová zařízení („odposlech telekomunikačního provozu u zdroje“) a formou zabavení již ukončené komunikace zaznamenané na přístroji ke dni, kdy příslušné opatření nařídil Landgericht (Zemský soud, Německo) („omezené prohledání on-line“). Podle ustanovení § 100b StPO je možné číst veškeré údaje zaznamenané na koncovém zařízení („prohledání on-line“).

15 Všechna tato opatření předpokládají existenci konkrétního podezření ze spáchání trestného činu, přičemž kategorie uvedených trestných činů je omezena na činy uvedené v § 100a odst. 2 a v § 100b odst. 2 StPO.

16 Kromě toho podle § 100e odst. 1 a 2 StPO mohou být uvedená opatření nařízena příslušným Landgericht (Zemský soud) pouze na návrh příslušného státního zastupitelství. Prohledání on-line v této souvislosti spadá podle § 100e odst. 2 StPO ve spojení s § 74a odst. 4 Gerichtsverfassungsgesetz (GVG) (zákon o organizaci soudnictví) ze dne 12. září 1950 (BGBl. 1950 I, s. 455) do výlučné pravomoci specializovaného senátu tohoto Landgericht (Zemský soud).

17 Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (IRG) (zákon o mezinárodní právní pomoci v trestních věcech) ze dne 23. prosince 1982 (BGBl. 1982 I, s. 2071), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „IRG“), výslovně neurčuje orgán příslušný k vydávání evropských vyšetřovacích příkazů. Evropský vyšetřovací příkaz, který žádá o sledování telekomunikačního provozu v zahraničí, proto může být podle § 161 StPO v průběhu vyšetřování před podáním obžaloby vydán vyšetřujícím státním zastupitelstvím.

18 Ustanovení § 91g odst. 6 IRG, který provádí článek 31 směrnice 2014/41 do německého práva, stanoví, že příslušný orgán, kterému členský stát oznámí záměr provést opatření k odposlechu na německém území, musí provedení tohoto opatření nebo použití materiálu získaného odposlechem ve lhůtě do 96 hodin zakázat nebo podmínit použití těchto materiálů podmínkami, pokud takovéto opatření není na vnitrostátní úrovni ve srovnatelném případě povoleno. IRG však neupřesňuje, zda toto opatření musí být oznámeno příslušnému Landgericht (Zemský soud) nebo příslušnému státnímu zastupitelství. Ustanovení § 92d IRG upravuje pouze místní příslušnost příslušného orgánu.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

19 V rámci vyšetřování vedeného francouzskými orgány bylo zjištěno, že stíhané osoby při páchání trestných činů souvisejících zejména s nedovoleným obchodem s omamnými látkami používaly šifrované mobilní telefony, které fungovaly na základě licence zvané „EncroChat“. Tyto mobilní telefony umožňovaly prostřednictvím speciálního softwaru a upraveného hardwaru navázat prostřednictvím serveru nacházejícího se v Roubaix (Francie) šifrovanou komunikaci mezi dvěma koncovými body, kterou nelze zachytit tradičními vyšetřovacími metodami (dále jen „služba EncroChat“).

20 Francouzské policii se v letech 2018 a 2019 podařilo s povolením soudce zajistit údaje z tohoto serveru. Tyto údaje umožnily společnému vyšetřovacímu týmu, jehož součástí byli nizozemští odborníci, vytvořit software typu „trojský kůň“. Tento software byl na jaře roku 2020 s povolením Tribunal correctionnel de Lille (Trestní soud v Lille, Francie) nainstalován na uvedený server a odtud prostřednictvím simulované aktualizace na uvedené mobilní telefony. Uvedeným softwarem bylo dotčeno celkem 32 477 uživatelů ve 122 zemích, z toho přibližně 4 600 v Německu, z celkového počtu 66 134 zaregistrovaných uživatelů.

21 Dne 9. března 2020 se zástupci Bundeskriminalamt (Spolkový kriminální úřad, Německo) (dále jen „BKA“) a Vrchního státního zastupitelství ve Frankfurtu nad Mohanem, i zástupci zejména francouzských a nizozemských orgánů, jakož i orgánů Spojeného království účastnili videokonference uspořádané Agenturou Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust). Během této konference zástupci francouzských a nizozemských orgánů informovali zástupce orgánů ostatních členských států o vyšetřování, které vedli proti společnosti provozující šifrované mobilní telefony a o plánovaném odposlouchávání, které se mělo týkat i dat z mobilních telefonů, které se nenacházely na francouzském území. Zástupci německých orgánů projevili zájem o údaje německých uživatelů.

22 Ve sdělení ze dne 13. března 2020 BKA oznámil, že zahajuje vyšetřování proti neznámé skupině uživatelů služby EncroChat pro předpokládaný organizovaný obchod s omamnými látkami v nezanedbatelném množství a pro zločinné spolčení. BKA odůvodnil zahájení tohoto vyšetřování tím, že používání služby EncroChat jako takové zakládá podezření ze spáchání závažných trestných činů, zejména z organizace obchodu s omamnými látkami.

23 Na základě tohoto sdělení zahájilo Vrchní státní zastupitelství ve Frankfurtu nad Mohanem přípravné řízení proti neznámé osobě s poznámkou „spěchá“ (dále jen „řízení UJs“).

24 Dne 27. března 2020 obdržel BKA prostřednictvím systému zabezpečené výměny informací Agentury Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol), nazvaného „Secure Information Exchange Newtork“ (SIENA), zprávu, kterou společný vyšetřovací tým zaslal policejním orgánům členských států, které měly zájem o údaje ze služby EncroChat. Příslušné orgány těchto členských států byly vyzvány, aby písemně potvrdily, že byly informovány o metodách použitých pro získání údajů z mobilních telefonů nacházejících se na území jejich států. Měly se rovněž zaručit, že předané údaje budou v zásadě poskytnuty nejprve pouze za účelem vyhodnocení a pro účely probíhajících řízení budou použity až poté, co k tomu dají souhlas členské státy společného vyšetřovacího týmu. Podle předkládajícího soudu BKA po dohodě s Vrchním státním zastupitelstvím ve Frankfurtu nad Mohanem zaslal požadovaná prohlášení.

25 V době od 3. dubna do 28. června 2020 BKA nahlédl do údajů, které byly každý den poskytovány na serveru Europolu, týkající se mobilních telefonů používaných v Německu.

26 Dne 2. června 2020 požádalo Vrchní státní zastupitelství ve Frankfurtu nad Mohanem v rámci řízení UJs francouzské orgány prostřednictvím prvního evropského vyšetřovacího příkazu o povolení bez omezení použít údaje ze služby EncroChat v trestním řízení. Žádost odůvodnilo tím, že BKA byl Europolem informován o tom, že velký počet velmi závažných trestných činů, zejména dovoz omamných látek a obchodování s nimi v nezanedbatelném množství, byl v Německu spáchán pomocí mobilních telefonů vybavených touto službou a dosud neidentifikované osoby jsou v Německu podezřelé z plánování a páchání velmi závažných trestných činů za použití šifrované komunikace.

27 Na základě této žádosti Tribunal correctionnel de Lille (Trestní soud v Lille) povolil předání a použití údajů z mobilních telefonů vybavených službou EncroChat německých uživatelů před soudem. Doplňující údaje byly následně předány na základě dvou doplňujících evropských vyšetřovacích příkazů ze dne 9. září 2020 a ze dne 2. července 2021 (dále jen společně s evropským vyšetřovacím příkazem ze dne 2. června 2020 „evropské vyšetřovací příkazy“).

28 Vrchní státní zastupitelství ve Frankfurtu nad Mohanem následně řízení UJs rozdělilo a přípravná řízení vedená proti některým uživatelům, včetně M. N., přidělilo místním státním zastupitelstvím. V této souvislosti si Landgericht Berlin (Zemský soud v Berlíně, Německo), který je předkládajícím soudem, klade otázky týkající se legality evropských vyšetřovacích příkazů z hlediska směrnice 2014/41.

29 První skupinou tří otázek se tento soud snaží zjistit, který orgán byl příslušný pro vydání evropských vyšetřovacích příkazů.

30 V této souvislosti Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) v usnesení ze dne 2. března 2022 vydaném ve věci 5 StR 457/21 (DE:BGH:2022:020322B5STRT457.21.0) rozhodl, že Vrchní státní zastupitelství ve Frankfurtu nad Mohanem, které vede řízení UJs, bylo příslušné vydat evropské vyšetřovací příkazy za účelem předání důkazů (dále jen „usnesení Spolkového soudního dvora ze dne 2. března 2022“). Předkládající soud se s tímto výkladem neztotožňuje. Má za to, že podle čl. 6 odst. 1 směrnice 2014/41 ve spojení s čl. 2 písm. c) této směrnice mohl evropský vyšetřovací příkaz vydat pouze soud.

31 Předkládající soud v této souvislosti poukazuje na rozsudky ze dne 2. března 2021, Prokuratuur (Podmínky přístupu k údajům o elektronické komunikaci) (C-746/18, EU:C:2021:152), a ze dne 16. prosince 2021, Specializirana prokuratura (Provozní a lokalizační údaje) (C-724/19, EU:C:2021:1020). Konkrétně se opírá o úvahy, které Soudní dvůr v judikatuře vycházející z těchto rozsudků věnoval výkladu čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 s ohledem na základní práva zakotvená v článcích 7, 8 a 11 Listiny. Podle tohoto soudu je tato judikatura použitelná na výklad čl. 6 odst. 1 písm. a) směrnice 2014/41.

32 Přístup německých orgánů činných v trestním řízení k údajům ze služby EncroChat prostřednictvím evropských vyšetřovacích příkazů musí podléhat kritériím, která jsou obdobná těm, kterými se řídí přístup k údajům uchovávaným na základě čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58. Skutečnost, že údaje z této služby nebyly uloženy poskytovatelem telekomunikačních služeb na základě nařízení správních orgánů, nýbrž byly shromážděny přímo francouzským orgánem činným v trestním řízení, neodůvodňuje jiné řešení. Naopak tato skutečnost zásah do základních práv dotčených osob prohlubuje.

33 Kromě toho z čl. 2 písm. c) směrnice 2014/41 vyplývá, že evropský vyšetřovací příkaz pro účely trestního stíhání musí být – bez ohledu na vnitrostátní pravidla soudní příslušnosti platná pro obdobnou situaci na vnitrostátní úrovni – vždy vydán soudcem, který není pověřen konkrétními vyšetřovacími úkony, pokud přezkum přiměřenosti stanovený v čl. 6 odst. 1 písm. a) této směrnice vyžaduje komplexní zvážení dotčených zájmů a týká se závažných zásahů do základních práv.

34 Druhá a třetí skupina otázek položených předkládajícím soudem se týká hmotněprávních podmínek, které se vztahují na vydání evropského vyšetřovacího příkazu.

35 Tento soud má zaprvé za to, že evropský vyšetřovací příkaz, který žádá o přístup k údajům pocházejícím z odposlechu telekomunikačního provozu pro účely trestního stíhání, splňuje podmínky nezbytnosti a přiměřenosti stanovené v čl. 6 odst. 1 písm. a) směrnice 2014/41 pouze tehdy, když vůči každé dotčené osobě existuje podezření z účasti na závažném trestném činu založené na konkrétních skutečnostech.

36 Uvedený soud v tomto ohledu nesouhlasí se závěrem usnesení Spolkového soudního dvora ze dne 2. března 2022, podle kterého je k vydání evropských vyšetřovacích příkazů dostačující pouhé nespecifikované podezření z několika trestných činů. Své pochybnosti opírá o judikaturu Soudního dvora týkající se zákonnosti uchovávání údajů, zejména posuzování přiměřenosti ve smyslu čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58, a v této souvislosti odkazuje na rozsudky ze dne 2. března 2021, Prokuratuur (Podmínky přístupu k údajům o elektronické komunikaci) (C-746/18, EU:C:2021:152, body 39, 40 a 50), jakož i ze dne 5. dubna 2022, Commissioner of An Garda Síochána a další (C-140/20, EU:C:2022:258, bod 44). V této souvislosti nelze namítat, že ochrana základních práv dotčených osob je ve vnitrostátním řízení dostatečně zaručena vnitrostátními pravidly trestního řízení.

37 Otázka přiměřenosti evropského vyšetřovacího příkazu vyvolává u předkládajícího soudu rovněž otázky týkající se práva na spravedlivý proces, které je zakotveno v čl. 47 druhém pododstavci Listiny a v čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950. Toto právo vyžaduje, aby měl účastník soudního řízení skutečnou možnost vyjádřit se k důkazu. To platí zejména v případě, kdy důkazy pocházejí z technické oblasti, v níž příslušný soud a účastník řízení nemají odborné znalosti.

38 Zadruhé předkládající soud připomíná, že vydávající orgán musí podle čl. 6 odst. 1 písm. b) směrnice 2014/41 úkon uvedený v evropském vyšetřovacím příkazu přezkoumat na základě vnitrostátního práva.

39 V usnesení Spolkového soudního dvora ze dne 2. března 2022 měl však tento soud za to, že toto ustanovení se ve věci v původním řízení nepoužije. Uvedené ustanovení se vztahuje pouze na evropský vyšetřovací příkaz, který žádá o zajištění důkazů, které musí být teprve provedeno. Nevztahuje se na evropský vyšetřovací příkaz, jehož účelem je pouze předání již zajištěných důkazů. Přezkum opatření z hlediska vnitrostátního práva by proto byl zbytečný.

40 Předkládající soud má naopak za to, že orgán vydávající evropský vyšetřovací příkaz musí v tomto případě přezkoumat na základě vnitrostátního práva vyšetřovací úkon, který byl základem pro shromažďování údajů. Jinými slovy, tento orgán může prostřednictvím evropského vyšetřovacího příkazu požádat o důkazy shromážděné ve vykonávajícím státě pouze tehdy, pokud by vyšetřovací úkon, díky němuž byly tyto důkazy shromážděny, byl ve vydávajícím státě v obdobném vnitrostátním případě povolen.

41 Čtvrtá skupina otázek položených předkládajícím soudem se týká výkladu článku 31 směrnice 2014/41.

42 Tento soud má za to, že pokud si členský stát přeje odposlouchávat telekomunikační provoz osob nacházejících se na německém území, musí v souladu s tímto článkem informovat o zamýšleném odposlouchávání příslušný německý orgán před zahájením provádění tohoto opatření, nebo jakmile se dozví o místě, kde se tyto osoby nachází.

43 V usnesení Spolkového soudního dvora ze dne 2. března 2022 tento soud zpochybnil skutečnost, že francouzské opatření spočívající ve vytěžování údajů představuje „odposlech telekomunikačního provozu“ ve smyslu čl. 31 odst. 1 směrnice 2014/41. Předkládající soud zastává opačný názor. Má za to, že francouzské vyšetřovací orgány měly před provedením tohoto opatření informovat příslušný německý orgán o infiltrování německých mobilních telefonů vybavených službou EncroChat.

44 Německá právní úprava sice určuje místní příslušnost tohoto orgánu, avšak neupřesňuje, zda takovéto oznámení musí být zasláno Landgericht (Zemský soud) nebo příslušnému státnímu zastupitelství. Tato otázka je v německé judikatuře a právní nauce sporná. Předkládající soud by se přiklonil k výkladu pojmu „příslušný orgán“, který je uveden v čl. 31 odst. 1 směrnice 2014/41, v tom smyslu, že může označovat pouze orgán, který je nezávislý na jakýchkoli pokynech a nemá za účelem vyšetřování na těchto údajích zájem, tedy soud.

45 V případě přeshraničních úkonů prováděných na úrovni Unie a současně v zájmu několika členských států jsou totiž pojmy „evropský vyšetřovací příkaz“ ve smyslu čl. 2 písm. c) směrnice 2014/41 a „informování“ ve smyslu článku 31 této směrnice do značné míry zaměnitelné. Sbližování pravomocí orgánů odpovědných za tyto úkony by proto mělo být upřednostněno.

46 Předkládající soud si rovněž klade otázku ohledně cíle ochrany suverenity členských států, který sleduje článek 31 směrnice 2014/41, vzhledem k obzvláště vysoké citlivosti tajného zásahu do komunikace.

47 Pátá skupina položených otázek se týká důsledků případného porušení unijního práva z hlediska zásad rovnocennosti a efektivity.

48 Předkládající soud uvádí, že vnitrostátní rozhodnutí, která byla vydána v souvislosti s údaji, které pocházely z používání služby EncroChat, vycházejí ze zásady, že tyto údaje jsou využitelné a dále že v případě, kdy lze uvažovat o porušení unijního práva, musí být vzhledem k závažnosti protiprávních jednání, která byla na základě uvedených údajů zjištěna, přesto dána přednost trestnímu stíhání.

49 Tento soud má však pochybnosti o souladu tohoto přístupu s unijním právem, zejména se zásadami rovnocennosti a efektivity.

50 Pokud jde o zásadu rovnocennosti, uvedený soud uvádí, že podle německých pravidel trestního řízení by údaje shromážděné prostřednictvím opatření spočívajícím v odposlechu telefonních hovorů, které bylo přijato v rozporu s pravomocí vyhrazenou příslušnému soudu a bez existence konkrétního podezření z některého z taxativně vymezených trestných činů, byly nepoužitelné.

51 Pokud jde o zásadu efektivity, z rozsudku ze dne 2. března 2021, Prokuratuur (Podmínky přístupu k údajům o elektronické komunikaci) (C-746/18, EU:C:2021:152, bod 43) vyplývá, že cíle zabránit tomu, aby protiprávně získané informace a důkazy neprávem způsobily újmu osobě podezřelé ze spáchání trestných činů, může být dosaženo nejen zákazem využití takovýchto informací a důkazů, ale i zohledněním jejich protiprávní povahy při posuzování důkazů nebo při stanovení trestu.

52 Podle předkládajícího soudu vyplývá zákaz použití těchto důkazů přímo ze zásady efektivity unijního práva. Tento zákaz platí ve věci v původním řízení, protože obecná zásada práva na spravedlivý proces byla v několika ohledech porušena, a to zejména tím, že údaje požadované evropskými vyšetřovacími příkazy nemohou být ověřeny technickým znalcem, protože byly francouzskými orgány kvalifikovány jako „vojenské tajemství“.

53 Kromě toho tento soud z rozsudků ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 141), ze dne 2. března 2021, Prokuratuur (Podmínky přístupu k údajům o elektronické komunikaci) (C-746/18, EU:C:2021:152, bod 50), jakož i ze dne 5. dubna 2022, Commissioner of An Garda Síochána a další (C-140/20, EU:C:2022:258, bod 65) vyvozuje, že cíl spočívající v boji proti závažným trestným činům nemůže odůvodnit plošné a nerozlišující uchovávání osobních údajů. Takovéto údaje, které byly uchovávány nezákonně a bezdůvodně, jsou vyloučeny z následného využití orgány činnými v trestním řízení, a to i tehdy, pokud v konkrétním případě mají sloužit k objasnění závažných trestných činů.

54 Za těchto podmínek se Landgericht Berlin (Zemský soud v Berlíně) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) K výkladu výrazu ‚vydávající orgán‘ podle čl. 6 odst. 1 směrnice 2014/41 ve spojení s jejím čl. 2 písm. c)
   a) Musí být evropský vyšetřovací příkaz k získání důkazních prostředků, které se již nachází ve vykonávajícím státě (v projednávané věci Francie), vydán soudcem, pokud by podle práva vydávajícího státu (v projednávané věci Německo) v obdobném vnitrostátním případě muselo být původní shromažďování důkazů nařízeno soudcem?
   b) Platí to podpůrně přinejmenším tehdy, když vykonávající stát provedl příslušný úkon na území vydávajícího státu s cílem poskytnout takto získané údaje následně vyšetřujícím orgánům vydávajícího státu, které mají o údaje zájem, za účelem trestního stíhání?
   c) Musí být evropský vyšetřovací příkaz určený k získání důkazních prostředků nezávisle na vnitrostátních pravidlech příslušnosti vydávajícího členského státu vydán soudcem (resp. nezávislým orgánem nezapojeným do trestního vyšetřování) vždy, když úkon představuje závažný zásah do nejvýznamnějších základních práv?

2) K výkladu čl. 6 odst. 1 písm. a) směrnice 2014/41
   a) Brání čl. 6 odst. 1 písm. a) směrnice 2014/41 evropskému vyšetřovacímu příkazu vydanému za účelem předání údajů získaných z odposlechů telekomunikačního provozu – zejména provozních a lokalizačních údajů, jakož i záznamů obsahu komunikace – již existujících ve vykonávajícím státě (v projednávané věci Francie), jestliže odposlechy provedené vykonávajícím státem zahrnovaly veškeré uživatele komunikační služby, prostřednictvím evropského vyšetřovacího příkazu je požadováno poskytnutí údajů všech koncových zařízení používaných na území vydávajícího členského státu a při nařízení a provedení odposlechů ani při vydání evropského vyšetřovacího příkazu neexistovaly konkrétní důvody se domnívat, že se tito individuální uživatelé dopustili závažných trestných činů?

b) Brání čl. 6 odst. 1 písm. a) směrnice 2014/41 takovémuto evropskému vyšetřovacímu příkazu, pokud integritu údajů získaných prostřednictvím odposlechů nelze ověřit z důvodu, že orgány ve vykonávajícím členském státě je v celém rozsahu utajují?

3) K výkladu čl. 6 odst. 1 písm. b) směrnice 2014/41
   a) Brání čl. 6 odst. 1 písm. b) směrnice 2014/41 evropskému vyšetřovacímu příkazu vydanému za účelem poskytnutí údajů o telekomunikačním provozu již dostupných ve vykonávajícím státě (v projednávané věci Francie), jestliže by odposlechy prováděné vykonávajícím státem, z nichž byly tyto údaje získány, nebyly podle práva vydávajícího členského státu (v projednávané věci Německo) v obdobném vnitrostátním případě přípustné?
   b) Podpůrně: Platí to v každém případě, pokud vykonávající stát provedl odposlechy na území vydávajícího členského státu a v jeho zájmu?

4) K výkladu čl. 31 odst. 1 a 3 směrnice 2014/41
   a) Představuje opatření spojené s infiltrací koncových zařízení, jehož účelem je získání provozních, lokalizačních a komunikačních údajů internetové komunikační služby, odposlech telekomunikačního provozu ve smyslu článku 31 směrnice 2014/41?
   b) Musí být podle čl. 31 odst. 1 směrnice 2014/41 vždy informován soudce nebo to platí přinejmenším tehdy, kdy by úkon plánovaný odposlouchávajícím státem (Francie) mohl být podle práva informovaného státu (Německo) v obdobném vnitrostátním případě nařízen pouze soudcem?
   c) V rozsahu, v němž článek 31 směrnice 2014/41 slouží rovněž individuální ochraně dotčeného uživatele telekomunikačních služeb, vztahuje se rovněž na použití údajů k trestnímu stíhání v informovaném státě (Německo) a musí být případně tento účel rovnocenný dalšímu účelu, kterým je chránit suverenitu informovaného členského státu?

5) Právní důsledky získání důkazů v rozporu s unijním právem
   a) Může při získání důkazů prostřednictvím evropského vyšetřovacího příkazu, který je v rozporu s unijním právem, vyplývat zákaz použití důkazů přímo z unijní zásady efektivity?
   b) Vede unijní zásada rovnocennosti při získání důkazů prostřednictvím evropského vyšetřovacího příkazu, který je v rozporu s unijním právem, k zákazu použití těchto důkazů, jestliže by úkon, na jehož základě byly ve vykonávajícím státě důkazy získány, v obdobném vnitrostátním případě ve vydávajícím státě nemohl být nařízen a důkazy získané takovýmto protiprávním vnitrostátním úkonem by podle práva vydávajícího státu nemohly být použity?
   c) Jedná se o porušení unijního práva, zejména zásady efektivity, jestliže je použití důkazních prostředků v trestním řízení, jejichž získání bylo právě z důvodu neexistujícího podezření ze spáchání skutku v rozporu s unijním právem, v rámci zvažování zájmů odůvodněno závažností skutků zjištěných až vyhodnocením důkazních prostředků?
   d) Podpůrně: Vyplývá z unijního práva, zejména ze zásady efektivity, že porušení unijního práva při získání důkazních prostředků ve vnitrostátním trestním řízení nemůže zůstat zcela bez důsledků ani v případě závažných trestných činů, a proto k němu musí být přihlédnuto ve prospěch obviněného přinejmenším na úrovni hodnocení důkazů nebo stanovení výše trestu?“

Řízení před Soudním dvorem

55 Předkládající soud požádal, aby tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla projednána ve zrychleném řízení podle článku 105 jednacího řádu Soudního dvora.

56 Na podporu své žádosti uvádí, že věc v původním řízení musí být projednána se zvláštní naléhavostí. Přestože vnitrostátní zatýkací rozkaz vydaný na M. N. nebyl v současné době vykonán, prodlužování řízení, kterému je možné se vyhnout a které je přičitatelné státu, by mohlo vést ke zrušení tohoto zatýkacího rozkazu. Rozhodnutí Soudního dvora se kromě toho týká řady podobných řízení, která v současné době probíhají.

57 Článek 105 odst. 1 jednacího řádu stanoví, že k žádosti předkládajícího soudu, nebo výjimečně i bez návrhu může předseda Soudního dvora po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta rozhodnout o projednání předběžné otázky ve zrychleném řízení odchylně od ustanovení tohoto jednacího řádu, pokud povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu.

58 V tomto ohledu je třeba připomenout, že takové zrychlené řízení představuje procesní nástroj, který má reagovat na mimořádně naléhavé situace (rozsudek ze dne 21. prosince 2021, Randstad Italia, C-497/20, EU:C:2021:1037, bod 37 a citovaná judikatura).

59 V projednávané věci předseda Soudního dvora dne 16. listopadu 2022 po vyslechnutí soudkyně zpravodajky a generální advokátky rozhodl, že žádosti uvedené v bodě 55 tohoto rozsudku nevyhoví.

60 Zaprvé vzhledem k tomu, že vůči M. N. nebylo vydáno opatření spojené s odnětím osobní svobody, okolnost, že předkládající soud je povinen učinit vše, aby zajistil rychlé vyřešení věci v původním řízení, totiž nemůže postačovat k odůvodnění použití zrychleného řízení podle čl. 105 odst. 1 jednacího řádu (v tomto smyslu viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 7. října 2013, Rabal Cañas, C-392/13, EU:C:2013:877, bod 15, a ze dne 20. září 2018, Minister for Justice and Equality, C-508/18 a C-509/18, EU:C:2018:766, bod 13, jakož i rozsudek ze dne 13. července 2023, Ferrovienord, C-363/21 a C-364/21, EU:C:2023:563, bod 46).

61 Zadruhé význam otázek nebo skutečnost, že se tyto otázky potenciálně týkají značného počtu osob nebo právních situací, nepředstavují samy o sobě důvody prokazující mimořádnou naléhavost, která je přitom nezbytná k odůvodnění projednání věci ve zrychleném řízení [usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 21. září 2004, Parlament v. Rada, C-317/04, EU:C:2004:834, bod 11, a rozsudek ze dne 21. prosince 2023, GN (Důvod odmítnutí založený na nejvlastnějším zájmu dítěte), C-261/22, EU:C:2023:1017, bod 30].

62 Předseda Soudního dvora nicméně rozhodl, že věc bude projednána přednostně na základě čl. 53 odst. 3 jednacího řádu.

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

63 Staatsanwaltschaft Berlin (Státní zastupitelství v Berlíně, Německo) a několik vlád, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, tvrdí, že některé otázky jsou nepřípustné, protože jsou v podstatě buď hypotetické, nebo příliš obecné, nebo se týkají posouzení skutkového stavu nebo vnitrostátních právních předpisů.

64 Podle ustálené judikatury platí, že v rámci řízení upraveného v článku 267 SFEU je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání rozsudku, tak relevanci otázek, které Soudnímu dvoru klade (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. prosince 1981, Foglia, 244/80, EU:C:1981:302, bod 15). Jestliže se tedy položené otázky týkají výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudek ze dne 20. září 2022, VD a SR, C-339/20 a C-397/20, EU:C:2022:703, bod 56).

65 Odmítnout rozhodnutí o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem je možné pouze tehdy, pokud je zjevné, že požadovaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém, nebo také tehdy, pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 61, jakož i ze dne 20. září 2022, VD a SR, C-339/20 a C-397/20, EU:C:2022:703, bod 57).

66 Je pravda, že v projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že některé obavy předkládajícího soudu skutečně vycházejí z vnitrostátního práva a že tento soud ještě musí posoudit některé skutkové okolnosti.

67 Z ustálené judikatury však vyplývá, že vnitrostátní soudy mohou využít možnosti obrátit se na Soudní dvůr v jakémkoli okamžiku řízení, který považují za vhodný. Volba nejvhodnějšího okamžiku pro podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Soudnímu dvoru totiž spadá do jejich výlučné pravomoci (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. července 2016, Ogňanov, C-614/14, EU:C:2016:514, bod 17 a citovaná judikatura).

68 Dále je třeba konstatovat, že se položené předběžné otázky týkají výkladu jasně identifikovaných ustanovení unijního práva, která podle uvedeného soudu podmiňují vyřešení sporu v původním řízení. Za těchto okolností vzhledem k tomu, že argumenty předložené Státním zastupitelstvím v Berlíně a vládami uvedenými v bodě 63 tohoto rozsudku nepostačují k prokázání toho, že je zjevné, že tento výklad nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, se odpověď Soudního dvora na položené otázky jeví jako nezbytná pro vyřešení sporu v původním řízení.

K předběžným otázkám

K první otázce

69 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 2 písm. c) a čl. 6 odst. 1 směrnice 2014/41 musí být vykládány v tom smyslu, že evropský vyšetřovací příkaz, kterým se žádá o předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu, musí být nutně vydán soudcem, pokud by podle práva vydávajícího státu, v čistě vnitrostátním řízení vedeném ve vydávajícím státě, muselo být původní shromažďování těchto důkazů nařízeno soudcem.

70 Úvodem je třeba poznamenat, že čl. 6 odst. 1 směrnice 2014/41 sice pomáhá vymezit podmínky pro vydání evropského vyšetřovacího příkazu, ale neurčuje povahu orgánu, který může takový příkaz vydat.

71 V této souvislosti z čl. 1 odst. 1 směrnice 2014/41 vyplývá, že evropský vyšetřovací příkaz může být vydán ve dvou případech. Takovýto příkaz se tedy může týkat buď provedení jednoho nebo několika konkrétních vyšetřovacích úkonů v jiném členském státě za účelem získání důkazů, nebo získání důkazů, které jsou již v držení příslušných orgánů vykonávajícího státu, to znamená předání těchto důkazů příslušným orgánům vydávajícího státu. V každém případě z tohoto ustanovení vyplývá, že evropský vyšetřovací příkaz musí být vydán nebo potvrzen „justičním orgánem“.

72 Pojem „justiční orgán“ použitý v tomto ustanovení v něm však není definován. Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že v této souvislosti je třeba čl. 1 odst. 1 směrnice 2014/41 vykládat ve spojení s čl. 2 písm. c) této směrnice, který pro účely této směrnice definuje pojem „vydávající orgán“ [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. března 2023, Staatsanwaltschaft Graz (Finanční úřad pro daňové trestní věci v Düsseldorfu), C-16/22, EU:C:2023:148, body 27 a 28].

73 V této souvislosti ze znění čl. 2 písm. c) bodu i) uvedené směrnice vyplývá, že toto ustanovení výslovně stanoví, že státní zástupce patří mezi orgány, které jsou stejně jako soudce, soud nebo vyšetřující soudce považovány za „vydávající orgán“. Totéž ustanovení stanoví pro kvalifikaci jakožto „vydávající orgán“ jedinou podmínku, a sice aby byly soud a osoby vykonávající funkci soudce, vyšetřujícího soudce nebo státního zástupce v daném případě příslušné [rozsudek ze dne 8. prosince 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Padělané příkazy k bankovnímu převodu), C-584/19, EU:C:2020:1002, body 50 a 51].

74 Pokud tedy má podle práva vydávajícího státu státní zástupce v čistě vnitrostátní situaci tohoto státu pravomoc nařídit vyšetřovací úkon, kterým se žádá o předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné vnitrostátní orgány, spadá tento státní zástupce pod pojem „vydávající orgán“ ve smyslu čl. 2 písm. c) bodu i) směrnice 2014/41 pro účely vydání vyšetřovacího příkazu, kterým se žádá o předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu [obdobně viz rozsudek ze dne 8. prosince 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Padělané příkazy k bankovnímu převodu), C-584/19, EU:C:2020:1002, bod 52].

75 Naproti tomu, pokud v právu vydávajícího státu státní zástupce nemá pravomoc nařídit takové opatření k předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné vnitrostátní orgány – a tedy zejména, pokud v čistě vnitrostátní situaci musí být takovéto předání povoleno soudcem, protože je spojeno se závažnými zásahy do základních práv dotyčné osoby – nelze státního zástupce považovat za příslušný vydávající orgán ve smyslu tohoto ustanovení [obdobně viz rozsudek ze dne 16. prosince 2021, Specializirana prokuratura (Provozní a lokalizační údaje), C-724/19, EU:C:2021:1020, bod 39].

76 V projednávaném případě německá vláda tvrdí, že § 100e odst. 6 bod 1 StPO na vnitrostátní úrovni umožňuje, aby jeden vyšetřovací orgán předal důkazy jinému vyšetřovacímu orgánu. Kromě toho tento právní základ, který se liší od právního základu použitého pro původní shromažďování údajů, nevyžaduje, aby takové předání bylo povoleno soudcem. Je věcí předkládajícího soudu, který má jako jediný pravomoc vykládat vnitrostátní právo, aby určil, zda tomu tak je.

77 S ohledem na všechny výše uvedené důvody je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 1 odst. 1 a čl. 2 písm. c) směrnice 2014/41 musí být vykládány v tom smyslu, že evropský vyšetřovací příkaz, kterým se žádá o předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu, nemusí být nutně vydán soudcem, pokud by podle práva vydávajícího státu v čistě

vnitrostátním řízení vedeném ve vydávajícím státě muselo být původní shromažďování těchto důkazů nařízeno soudcem, ale že k nařízení předání uvedených důkazů je příslušný státní zástupce.

K druhé a třetí otázce

78 Podle ustálené judikatury platí, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z pohledu této logiky je na Soudním dvoru, aby případně přeformuloval otázky, které jsou mu položeny. V tomto ohledu přísluší Soudnímu dvoru, aby ze všech poznatků předložených vnitrostátním soudem, zejména pak z odůvodnění předkládacího rozhodnutí, vybral ty prvky unijního práva, které je s přihlédnutím k předmětu sporu třeba vyložit (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. prosince 1984, Haug-Adrion, 251/83, EU:C:1984:397, bod 9, jakož i ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393, bod 131).

79 V této souvislosti je třeba poznamenat, že evropské vyšetřovací příkazy, o které se jedná ve věci v původním řízení, se týkají toho, že Vrchní státní zastupitelství ve Frankfurtu nad Mohanem získávalo od francouzských vyšetřovacích orgánů údaje shromážděné z mobilních telefonů vybavených službou EncroChat, které používali němečtí uživatelé. Tyto údaje byly těmito orgány shromážděny poté, co obdržely povolení francouzského soudce.

80 Situace, o kterou jde ve druhé a třetí předběžné otázce, se tedy týká, jak rovněž vyplývá ze znění těchto otázek, výlučně druhého případu uvedeného v čl. 1 odst. 1 směrnice 2014/41, a sice vydání evropského vyšetřovacího příkazu za účelem předání důkazů, které jsou již v držení příslušných orgánů vykonávajícího státu.

81 V této souvislosti z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že se předkládající soud druhou a třetí otázkou táže na hmotněprávní podmínky pro vydání takovéhoto evropského vyšetřovacího příkazu, které jsou uvedeny v čl. 6 odst. 1 písm. a) a b) směrnice 2014/41, ve specifickém kontextu, kdy orgány členského státu shromáždily údaje z mobilních telefonů, které díky speciálnímu softwaru a upravenému hardwaru umožňují šifrovanou komunikaci mezi dvěma koncovými body.

82 Druhou otázkou pod písmenem a) se tedy tento soud táže, zda za účelem splnění požadavků nezbytnosti a přiměřenosti, které jsou stanoveny v čl. 6 odst. 1 písm. a) směrnice 2014/41, musí být vydání evropského vyšetřovacího příkazu, kterým se žádá o předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu, podmíněno zejména existencí konkrétních indicií nasvědčujících spáchání závažného trestného činu vůči každé dotčené osobě v okamžiku, kdy je tento evropský vyšetřovací příkaz vydán, nebo zda v této souvislosti mohou stačit indicie o existenci více trestných činů spáchaných dosud neidentifikovanými osobami.

83 Druhou otázkou pod písmenem b) se uvedený soud dále táže, zda zásada proporcionality brání s ohledem na právo na spravedlivý proces vydání evropského vyšetřovacího příkazu, pokud integritu údajů získaných odposlechem nelze ověřit z důvodu důvěrnosti technických postupů, které umožnily tento úkon, a pokud se obviněný nemůže z tohoto důvodu k uvedeným údajům účinně vyjádřit v následném trestním řízení.

84 Pokud jde o čl. 6 odst. 1 písm. b) směrnice 2014/41, předkládající soud se třetí otázkou pod písm. a) a b) táže, zda – obecně, nebo přinejmenším tehdy, pokud tyto údaje byly příslušnými orgány vykonávajícího státu shromážděny na území a v zájmu vydávajícího státu – vydání evropského vyšetřovacího příkazu za účelem předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu, podléhá stejným hmotněprávním podmínkám, jako jsou ty, které se při shromažďování takovýchto důkazů v čistě vnitrostátní situaci uplatňují ve vydávajícím státě.

85 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, kterými je třeba se zabývat společně, je, zda a případně za jakých podmínek brání čl. 6 odst. 1 směrnice 2014/41 tomu, aby státní zástupce vydal evropský vyšetřovací příkaz, který se týká předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu, pokud tyto důkazy byly získány poté, co tyto orgány na území vydávajícího státu odposlouchávaly telekomunikační provoz všech uživatelů mobilních telefonů, které díky speciálnímu softwaru a upravenému hardwaru umožňují šifrovanou komunikaci mezi dvěma koncovými body.

86 V této souvislosti je třeba připomenout, že účelem směrnice 2014/41 je, jak vyplývá z bodů 5 až 8 jejího odůvodnění, nahradit stávající roztříštěný a složitý rámec pro shromažďování důkazních prostředků v trestních věcech s přeshraničním rozměrem a zavedením zjednodušeného a efektivnějšího systému založeného na jednotném nástroji nazvaném „evropský vyšetřovací příkaz“ usnadnit a urychlit soudní spolupráci s cílem přispět k uskutečnění cíle stát se prostorem svobody, bezpečnosti a práva vytyčeného pro Unii na základě velké míry důvěry, která musí panovat mezi členskými státy [rozsudek ze dne 8. prosince 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Padělané příkazy k bankovnímu převodu), C-584/19, EU:C:2020:1002, bod 39].

87 Podle čl. 6 odst. 1 a 2 směrnice 2014/41 podléhá vydání evropského vyšetřovacího příkazu splnění dvou kumulativních podmínek, jejichž splnění ověřuje vydávající orgán. Podle tohoto čl. 6 odst. 1 písm. a) se tento orgán musí ujistit, že vydání evropského vyšetřovacího příkazu je nezbytné a přiměřené z hlediska účelů řízení uvedených v článku 4 této směrnice při zohlednění práv podezřelé nebo obviněné osoby. Dále podle uvedeného čl. 6 odst. 1 písm. b) musí uvedený orgán ověřit, zda by vyšetřovací úkon nebo úkony uvedené v evropském vyšetřovacím příkazu mohly být za stejných podmínek nařízeny v obdobném vnitrostátním případě.

88 Článek 6 odst. 1 písm. a) směrnice 2014/41 vyžaduje, aby byla provedena kontrola nezbytnosti a přiměřenosti vydání evropského vyšetřovacího příkazu z hlediska účelů řízení uvedených v článku 4 této směrnice. Tento posledně uvedený článek, který stanoví druhy řízení, pro které lze evropský vyšetřovací příkaz vydat, v písmenu a) stanoví, že takovýto příkaz může být vydán „v souvislosti s trestním řízením, které je vedeno nebo může být vedeno justičním orgánem pro trestný čin podle vnitrostátního práva vydávajícího státu“. Vzhledem k tomu, že toto ustanovení odkazuje na právo vydávajícího státu, nezbytnost a přiměřenost vydání takovéhoto příkazu musí být posuzována výlučně na základě tohoto práva.

89 V této souvislosti je třeba s ohledem na otázky předkládajícího soudu, které byly připomenuty v bodech 82 a 83 tohoto rozsudku, upřesnit, že čl. 6 odst. 1 písm. a) směrnice 2014/41 nevyžaduje, aby vydání evropského vyšetřovacího příkazu, kterým se žádá o předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu, bylo nutně podmíněno existenci domněnky spáchání závažného trestného činu založené na konkrétních skutečnostech, a to vůči každé dotčené osobě v době vydání tohoto evropského vyšetřovacího příkazu, pokud takovýto požadavek nevyplývá z práva vydávajícího státu.

90 Toto ustanovení dále nebrání vydání evropského vyšetřovacího příkazu ani v případě, že integritu údajů získaných odposlechem nelze ověřit z důvodu důvěrnosti technických postupů, které umožnily tento úkon, za předpokladu, že v následném trestním řízení je zaručeno právo na spravedlivý proces. Integritu předaných důkazů totiž lze v zásadě posoudit až v době, kdy příslušné orgány skutečně disponují předmětnými důkazy, a ne ve fázi před vydáním evropského vyšetřovacího příkazu.

91 Ze znění čl. 6 odst. 1 písm. b) směrnice 2014/41, jakož i z rozlišení uvedeného v čl. 1 odst. 1 této směrnice, které je připomenuto v bodě 68 tohoto rozsudku, dále vyplývá, že v případě, kdy „vyšetřovací úkon uvedený v evropském vyšetřovacím příkazu“ spočívá v získávání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu, tedy v předání těchto důkazů příslušným orgánům vydávajícího státu, může být takovýto příkaz vydán pouze za podmínky, že toto předání „by za stejných podmínek bylo možné nařídit u obdobného vnitrostátního případu“.

92 Použitím výrazů „za stejných podmínek“ a „u obdobného vnitrostátního případu“ činí čl. 6 odst. 1 písm. b) směrnice 2014/41 určení přesných podmínek požadovaných pro vydání evropského vyšetřovacího příkazu závislé pouze na právu vydávajícího státu.

93 Z toho vyplývá, že pokud si vydávající orgán přeje získat důkazy, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu, musí tento orgán podmínit evropský vyšetřovací příkaz dodržením všech podmínek, které pro obdobný vnitrostátní případ stanoví právo jeho vlastního členského státu.

94 To znamená, že legalita takovýchto evropských vyšetřovacích příkazů, jako jsou ty, o které se jedná ve věci v původním řízení, které žádají o předání údajů, které mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu a které mohou poskytnout informace o komunikaci uživatele mobilního telefonu, který díky speciálnímu softwaru a upravenému hardwaru umožňuje šifrovanou komunikaci mezi dvěma koncovými body, podléhá stejným podmínkám, jako jsou ty, které se ve vydávajícím státě uplatňují pro případné předání takovýchto údajů v čistě vnitrostátní situaci.

95 Pokud tedy právo vydávajícího státu podmiňuje toto předání existencí konkrétních indicií o spáchání závažných trestných činů stíhanou osobou nebo přípustnosti důkazů, které dotčené údaje představují, podléhá vydání evropského vyšetřovacího příkazu všem těmto podmínkám.

96 Naproti tomu čl. 6 odst. 1 písm. b) směrnice 2014/41 nevyžaduje, a to ani v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, kdy byly dotčené údaje shromážděny příslušnými orgány vykonávajícího státu na území vydávajícího státu a v jeho zájmu, aby vydání evropského vyšetřovacího příkazu za účelem předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu, podléhalo stejným hmotněprávním podmínkám, jako jsou ty, které se při shromažďování těchto důkazů uplatňují ve vydávajícím státě.

97 Je sice pravda, že cílem čl. 6 odst. 1 písm. b) směrnice 2014/41 je zabránit obcházení pravidel a záruk stanovených právem vydávajícího státu. V projednávaném případě však nic nenasvědčuje tomu, že by účelem nebo důsledkem uvedeného shromažďování a předání takto shromážděných důkazů prostřednictvím evropského vyšetřovacího příkazu bylo takovéto obcházení, což přísluší ověřit vnitrostátnímu soudu.

98 Kromě toho vzhledem k tomu, že směrnice 2014/41 neobsahuje žádné pravidlo, které by režim použitelný na evropský vyšetřovací příkaz, který byl vydán za účelem předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu, upravovalo v závislosti na místě, kde byly tyto důkazy shromážděny, je v tomto ohledu irelevantní okolnost, že v projednávaném případě vykonávající stát toto shromažďování provedl na území vydávajícího státu a v jeho zájmu.

99 Kromě toho je třeba připomenout, že zejména z bodů 2, 6 a 19 odůvodnění směrnice 2014/41 vyplývá, že evropský vyšetřovací příkaz je nástrojem justiční spolupráce v trestních věcech ve smyslu čl. 82 odst. 1 SFEU, která je založena na zásadě vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí. Tato zásada, která je „základním kamenem“ justiční spolupráce v trestních věcech, je přitom sama založena na vzájemné důvěře, jakož i na vyvratitelné domněnce, že ostatní členské státy dodržují unijní právo, a zejména základní práva [rozsudek ze dne 8. prosince 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Padělané příkazy k bankovnímu převodu), C-584/19, EU:C:2020:1002, bod 40].

100 Z toho vyplývá, že pokud vydávající orgán žádá prostřednictvím evropského vyšetřovacího příkazu o předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu, vydávající orgán není oprávněn kontrolovat zákonnost samostatného postupu, kterým vykonávající členský stát shromáždil důkazy, o jejichž předání vydávající orgán žádá. Opačný výklad čl. 6 odst. 1 této směrnice by totiž v praxi vedl ke složitějšímu a méně účinnému systému, který by zpochybnil cíl sledovaný uvedenou směrnicí.

101 Kromě toho je třeba zdůraznit, že směrnice 2014/41 zaručuje soudní přezkum dodržování základních práv dotčených osob.

102 Článek 14 odst. 1 směrnice 2014/41 ukládá členským státům povinnost zajistit, aby se na vyšetřovací úkon, který je předmětem evropského vyšetřovacího příkazu, vztahovaly opravné prostředky rovnocenné těm, které by byly dostupné v obdobném vnitrostátním případě. V této souvislosti přísluší příslušnému soudu, aby přezkoumal dodržení podmínek pro vydání takovéhoto příkazu, které jsou uvedeny v čl. 6 odst. 1 této směrnice a připomenuty v bodech 87 až 95 tohoto rozsudku.

103 Pokud by se tedy předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány jiného členského státu, jevilo být buď nepřiměřené pro účely trestních řízení zahájených proti dotyčné osobě ve vydávajícím státě, například z důvodu závažnosti porušení základních práv této osoby, nebo by bylo nařízeno v rozporu s právním režimem použitelným na obdobné vnitrostátní řízení, soud rozhodující o opravném prostředku podaném proti evropskému vyšetřovacímu příkazu nařizujícímu toto předání by z toho musel vyvodit důsledky, které stanoví vnitrostátní právo.

104 Kromě toho čl. 14 odst. 7 směrnice 2014/41 ukládá členským státům povinnost zajistit, aby v trestním řízení zahájeném ve vydávajícím státě bylo při posuzování důkazů získaných prostřednictvím tohoto evropského vyšetřovacího příkazu dodržováno právo na obhajobu a na spravedlivý proces.

105 Pokud jde přitom konkrétně o právo na spravedlivý proces, je třeba zejména připomenout, že pokud má soud za to, že se účastník řízení nemůže účinně vyjádřit k důkazu, který může rozhodujícím způsobem ovlivnit posouzení skutkového stavu, musí tento soud konstatovat porušení práva na spravedlivý proces a vyloučit tento důkaz, aby takovémuto porušení zabránil [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. března 2021, Prokuratuur (Podmínky přístupu k údajům o elektronické komunikaci), C-746/18, EU:C:2021:152, bod 44).

106 S ohledem na všechny výše uvedené důvody je třeba na druhou a třetí otázku odpovědět, že čl. 6 odst. 1 směrnice 2014/41 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby státní zástupce vydal evropský vyšetřovací příkaz, kterým žádá o předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu, pokud tyto důkazy byly těmito orgány získány na území vydávajícího státu na základě odposlouchávání telekomunikačního provozu všech uživatelů mobilních telefonů, které díky speciálnímu softwaru a upravenému hardwaru umožňují šifrovanou komunikaci mezi dvěma koncovými body, pokud takovýto příkaz splňuje všechny podmínky, které právo vydávajícího státu stanoví pro případné předání takovýchto důkazů v čistě vnitrostátní situaci.

Ke čtvrté otázce písmenům a) a b)

107 Podstatou čtvrté otázky písm. a) a b) předkládajícího soudu je, zda článek 31 směrnice 2014/41 musí být vykládán v tom smyslu, že opatření spojené s infiltrací koncových zařízení, jehož účelem je získání provozních, lokalizačních a komunikačních údajů internetové komunikační služby představuje „odposlech telekomunikačního provozu“ ve smyslu tohoto článku, o kterém musí být informován soudce členského státu, na jehož území se nachází odposlouchávaná osoba.

108 Článek 31 odst. 1 této směrnice se týká případu, kdy příslušný orgán členského státu povolil za účelem provedení vyšetřovacího úkonu odposlech telekomunikačního provozu odposlouchávané osoby, jejíž komunikační adresa je používána na území jiného členského státu, jehož technické pomoci není k provedení tohoto odposlechu třeba. V takovém případě musí první z těchto členských států, nazývaný „odposlouchávající členský stát“, o uvedeném odposlechu informovat příslušný orgán druhého z těchto členských států, který je označován jako „informovaný členský stát“.

109 Pokud jde zaprvé o pojem „telekomunikační provoz“ použitý v tomto ustanovení, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury z požadavků jednotného použití unijního práva i ze zásady rovnosti vyplývá, že znění ustanovení unijního práva, které za účelem vymezení svého smyslu a rozsahu výslovně neodkazuje na právo členských států, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Unii, přičemž tento výklad je třeba nalézt nejen s ohledem na jeho znění, ale i s přihlédnutím ke kontextu tohoto ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou, jejíž je součástí [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 18. ledna 1984, Ekro, 327/82, EU:C:1984:11, bod 11, a ze dne 8. prosince 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Padělané příkazy k bankovnímu převodu), C-584/19, EU:C:2020:1002, bod 49].

110 Vzhledem k tomu, že žádné ustanovení směrnice 2014/41 neobsahuje definici pojmu „telekomunikační provoz“ použitého v čl. 31 odst. 1 této směrnice, ani výslovný odkaz na právo členských států za účelem vymezení smyslu a rozsahu tohoto pojmu, je třeba konstatovat, že v souladu s metodikou připomenutou v předchozím bodě musí být tento pojem v unijním právu vykládán autonomně a jednotně.

111 Zaprvé, pokud jde o znění čl. 31 odst. 1 směrnice 2014/41, výraz „telekomunikační provoz“ se v obvyklém smyslu vztahuje na všechny procesy přenosu informací na dálku.

112 Zadruhé, pokud jde o kontext čl. 31 odst. 1 směrnice 2014/41, je třeba uvést, že odstavec 2 tohoto článku stanoví, že k informování podle odstavce 1 tohoto článku se použije formulář uvedený v příloze C této směrnice. Bod B, III této přílohy, nadepsaný „Odposlouchávaná osoba“, uvádí jak

telefonní číslo, tak adresu internetového protokolu („IP adresa“) nebo také e-mailovou adresu. Široké chápání výrazu „telekomunikační provoz“ kromě toho potvrzuje čl. 31 odst. 3 směrnice 2014/41, který bez rozdílu uvádí „materiál“ získaný odposlechem.

113 Zatřetí, pokud jde o cíl článku 31 směrnice 2014/41, z bodu 30 odůvodnění této směrnice vyplývá, že možnosti spolupráce na základě této směrnice v oblasti odposlechu telekomunikačního provozu by neměly být omezeny na obsah telekomunikačního provozu, ale mohly by rovněž zahrnovat shromažďování provozních a lokalizačních údajů souvisejících s tímto provozem.

114 Z toho vyplývá, že infiltrace koncových zařízení, jejímž cílem je získání komunikačních, ale i provozních a lokalizačních údajů internetové komunikační služby představuje „odposlech telekomunikačního provozu“ ve smyslu čl. 31 odst. 1 směrnice 2014/41.

115 Dále, pokud jde o orgán, kterému musí být adresováno oznámení stanovené v tomto článku, ze znění čl. 31 odst. 1 této směrnice zaprvé vyplývá, že se unijní normotvůrce omezil na odkaz na „příslušný orgán informovaného členského státu“, aniž upřesnil povahu, správní nebo soudní, tohoto orgánu nebo jeho funkce.

116 Zadruhé je třeba rovněž uvést, že uvedený orgán nepatří mezi informace vyjmenované v článku 33 směrnice 2014/41, které měly být členskými státy sděleny Evropské komisi. Kromě toho z formuláře uvedeného v příloze C této směrnice, který jak je uvedeno v bodě 112 tohoto rozsudku, musí být použit pro oznámení „odposlechu telekomunikačního provozu“ ve smyslu čl. 31 odst. 1 uvedené směrnice, vyplývá, že jediným údajem, který musí být v tomto ohledu uveden na tomto formuláři, je „informovaný členský stát“.

117 Z toho vyplývá, že je věcí každého členského státu, aby určil příslušný orgán, který obdrží oznámení uvedené v čl. 31 odst. 1 směrnice 2014/41. V případě, že odposlouchávající členský stát není schopen určit příslušný orgán informovaného členského státu, může být toto oznámení zasláno kterémukoli orgánu informovaného členského státu, který odposlouchávající členský stát považuje v této souvislosti za vhodný.

118 V této souvislosti je však třeba upřesnit, že příslušný orgán ve smyslu čl. 31 odst. 1 směrnice 2014/41 může podle čl. 31 odst. 3 této směrnice mimo jiné oznámit, že odposlech nesmí být prováděn nebo že musí být ukončen, pokud by v obdobném vnitrostátním případě nebyl povolen. Z toho vyplývá, že pokud orgán, který obdrží oznámení, není podle práva informovaného členského státu příslušným orgánem, musí tento první uvedený orgán za účelem zajištění užitečného účinku článku 31 směrnice 2014/41 toto oznámení z úřední povinnosti postoupit příslušnému orgánu.

119 S ohledem na všechny výše uvedené důvody je třeba na čtvrtou otázku písm. a) a b) odpovědět, že článek 31 směrnice 2014/41 musí být vykládán v tom smyslu, že opatření spojené s infiltrací koncových zařízení, jehož účelem je získání provozních, lokalizačních a komunikačních údajů internetové komunikační služby představuje „odposlech telekomunikačního provozu“ ve smyslu tohoto článku, o kterém musí být informován orgán, který za tímto účelem určil členský stát, na jehož území se odposlouchávaná osoba nachází. V případě, že odposlouchávající členský stát není schopen určit příslušný orgán informovaného členského státu, může být toto oznámení zasláno kterémukoli orgánu informovaného členského státu, který odposlouchávající členský stát považuje v této souvislosti za vhodný.

Ke čtvrté otázce písmenu c)

120 Podstatou čtvrté otázky písm. c) předkládajícího soudu je, zda článek 31 směrnice 2014/41 musí být vykládán v tom smyslu, že jeho cílem je ochrana práv uživatelů dotčených opatřením „odposlech telekomunikačního provozu“ ve smyslu tohoto článku, a zda se tato ochrana vztahuje i na použití takto shromážděných údajů v rámci trestních stíhání zahájených v informovaném členském státě.

121 Nejprve je třeba uvést, že na rozdíl od „odposlechu telekomunikačního provozu za technické pomoci jiného členského státu“ upraveného v článku 30 směrnice 2014/41, „odposlech telekomunikačního provozu“ uvedený v článku 31 této směrnice, tedy takový, který nevyžaduje technickou pomoc členského státu, na jehož území se nachází odposlouchávaná osoba, není předmětem evropského vyšetřovacího příkazu. Z toho vyplývá, že různé podmínky a záruky, které pro tento příkaz platí, se na uvedený odposlech nevztahují.

122 Dále, jak bylo uvedeno v bodě 118 tohoto rozsudku, ze znění čl. 31 odst. 3 směrnice 2014/41 vyplývá, že příslušný orgán informovaného členského státu může v případě, kdy by odposlech nebyl povolen v obdobném vnitrostátním případě, oznámit příslušnému orgánu odposlouchávajícího členského státu, že tento odposlech nesmí být prováděn nebo že musí být ukončen, nebo případně, že materiál získaný odposlechem nesmí být použit, nebo že může být použit pouze za podmínek, které blíže stanoví.

123 Použití slovesa „moci“ v tomto ustanovení znamená, že informovaný členský stát má právo, o jehož využití rozhoduje příslušný orgán tohoto státu, uplatnění tohoto práva přitom musí být odůvodněno tím, že takovýto odposlech by v obdobném vnitrostátním případě nebyl povolen.

124 Cílem článku 31 směrnice 2014/41 je tedy nejen zaručit respektování suverenity informovaného členského státu, ale i zajistit, aby nebyla ohrožena úroveň ochrany, která je v oblasti odposlechu telekomunikačního provozu v tomto státě zaručena. Vzhledem k tomu, že odposlech telekomunikačního provozu představuje zásah do práva odposlouchávané osoby na respektování soukromého života a komunikace, které je zakotveno v článku 7 Listiny (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. ledna 2019, Dzivev a další, C-310/16, EU:C:2019:30, bod 36), je proto třeba vycházet z toho, že cílem článku 31 směrnice 2014/41 je rovněž chránit práva osob, jichž se takovéto opatření týká, tento cíl se vztahuje i na použití těchto údajů pro účely trestního stíhání v informovaném členském státě.

125 S ohledem na všechny výše uvedené důvody je třeba na čtvrtou otázku písm. c) odpovědět, že článek 31 směrnice 2014/41 musí být vykládán v tom smyslu, že jeho cílem je rovněž ochrana práv uživatelů dotčených opatřením „odposlech telekomunikačního provozu“ ve smyslu tohoto článku.

K páté otázce

126 Podstatou páté otázky předkládajícího soudu je, zda zásada efektivity ukládá vnitrostátnímu trestnímu soudu povinnost nepoužít v rámci trestního řízení zahájeného proti osobě podezřelé ze spáchání trestných činů informace a důkazy, které byly získány v rozporu s ustanoveními unijního práva.

127 Úvodem je třeba poznamenat, že na tuto otázku je třeba odpovědět pouze v případě, že by předkládající soud dospěl na základě odpovědí na první až čtvrtou předběžnou otázku k závěru, že evropské vyšetřovací příkazy byly vydány protiprávně.

128 Dále za současného stavu unijního práva v zásadě přísluší pouze vnitrostátnímu právu, aby stanovilo pravidla přípustnosti a hodnocení – v rámci trestního řízení – informací a důkazů, které byly získány způsobem, který je v rozporu s unijním právem získaných takovým uchováváním údajů, které je v rozporu s unijním právem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další, C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 222).

129 Podle ustálené judikatury totiž platí, že při neexistenci unijní právní úpravy v dané oblasti je na vnitrostátním právním řádu každého členského státu, aby na základě zásady procesní autonomie upravil procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, avšak za podmínky, že nejsou méně příznivé než ty, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu (zásada rovnocennosti), a že v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných unijním právem (zásada efektivity) (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. prosince 1976, Rewe-Zentralfinanz a Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, bod 5, jakož i ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další, C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 223).

130 Jak však vyplývá z bodů 104 a 105 tohoto rozsudku, nelze opomenout skutečnost, že čl. 14 odst. 7 směrnice 2014/41 výslovně ukládá členským státům povinnost zajistit, aniž by byla dotčena vnitrostátní procesní pravidla, aby v trestním řízení ve vydávajícím státě bylo při posuzování důkazů získaných prostřednictvím evropského vyšetřovacího příkazu dodrženo právo na obhajobu a na spravedlivý proces, což znamená, že důkaz, k němuž se účastník řízení nemůže účinně vyjádřit, musí být z trestního řízení vyloučen.

131 S ohledem na všechny výše uvedené důvody je třeba na pátou otázku odpovědět, že čl. 14 odst. 7 směrnice 2014/41 musí být vykládán v tom smyslu, že vnitrostátnímu trestnímu soudu ukládá povinnost nepoužít v rámci trestního řízení zahájeného proti osobě podezřelé ze spáchání trestných činů informace a důkazy, pokud se tato osoba nemůže účinně vyjádřit k těmto informacím a důkazům a tyto informace a důkazy mohou rozhodujícím způsobem ovlivnit posouzení skutkového stavu.

K nákladům řízení

132 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

1) Článek 1 odst. 1 a čl. 2 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech

musí být vykládány v tom smyslu, že

evropský vyšetřovací příkaz, kterým se žádá o předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu, nemusí být nutně vydán soudcem, pokud by podle práva vydávajícího státu, v čistě vnitrostátním řízení vedeném ve vydávajícím státě, muselo být původní shromažďování těchto důkazů nařízeno soudcem, ale že k nařízení předání uvedených důkazů je příslušný státní zástupce.

2) Článek 6 odst. 1 směrnice 2014/41

musí být vykládán v tom smyslu, že

nebrání tomu, aby státní zástupce vydal evropský vyšetřovací příkaz, kterým žádá o předání důkazů, které již mají k dispozici příslušné orgány vykonávajícího státu, pokud tyto důkazy byly těmito orgány získány na území vydávajícího státu na základě odposlouchávání telekomunikačního provozu všech uživatelů mobilních telefonů, které díky speciálnímu softwaru a upravenému hardwaru umožňují šifrovanou komunikaci mezi dvěma koncovými body, pokud takovýto příkaz splňuje všechny podmínky, které právo vydávajícího státu stanoví pro případné předání takovýchto důkazů v čistě vnitrostátní situaci.

3) Článek 31 směrnice 2014/41

musí být vykládán v tom smyslu, že

opatření spojené s infiltrací koncových zařízení, jehož účelem je získání provozních, lokalizačních a komunikačních údajů internetové komunikační služby představuje „odposlech telekomunikačního provozu“ ve smyslu tohoto článku, o kterém musí být informován orgán, který za tímto účelem určil členský stát, na jehož území se odposlouchávaná osoba nachází. V případě, že odposlouchávající členský stát není schopen určit příslušný orgán informovaného členského státu, může být toto oznámení zasláno kterémukoli orgánu informovaného členského státu, který odposlouchávající členský stát považuje v této souvislosti za vhodný.

4) Článek 31 směrnice 2014/41

musí být vykládán v tom smyslu, že

jeho cílem je rovněž ochrana práv uživatelů dotčených opatřením „odposlech telekomunikačního provozu“ ve smyslu tohoto článku.

5) Článek 14 odst. 7 směrnice 2014/41

musí být vykládán v tom smyslu, že

vnitrostátnímu trestnímu soudu ukládá povinnost nepoužít v rámci trestního řízení zahájeného proti osobě podezřelé ze spáchání trestných činů informace a důkazy, pokud se tato osoba nemůže účinně vyjádřit k těmto informacím a důkazům a tyto informace a důkazy mohou rozhodujícím způsobem ovlivnit posouzení skutkového stavu.

Podpisy